

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК27 ПУЛЬМОНОЛОГІЯ

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Освітньо-професійна програма Фізична терапія

Психолого-природничий факультет

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Пульмонологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 227 Терапія та реабілітація освітньо-професійної програми «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Саламадзе Ольга Олександрівна, доктор філософії з медицини, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Протокол від “ 24 ” червня 2025 року № 7

Завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії



(проф. Інна СЯСЬКА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ 26 ” червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету



Ірина ТРОХИМЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

©Саламадзе О.О., 2025

© РДГУ, 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова	
Змістових модулів –2	Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково дослідне завдання		2-й	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи – 4 год.		Освітній рівень: бакалаврський	20 год.
	Практичні, семінарські		
	- год.		-
	Лабораторні		
	20 год.		-
	Самостійна робота		
	80 год.		-
	Індивідуальні завдання *за наявності		
	12 год.		
	Вид контролю:		
Екзамен			
Передумови для вивчення дисципліни: Нормальна анатомія людини, Нормальна фізіологія людини, Патологічна анатомія (за проф. спрямуванням), Патологічна фізіологія (за проф. спрямуванням).			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Пульмонологія» є вивчення сучасних питань етіопатогенезу, методів діагностики, особливості клінічного перебігу захворювань респіраторної системи, використання новітніх технологій при лікуванні та реабілітації пацієнтів із різною патологією органів дихання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- Оволодіння студентом теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань органів дихання людини.
- Оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів з патологіями дихання.
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого з пульмонологічною патологією.
- Діагностика окремих захворювань легень та дихальних шляхів людини при типових їх проявах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Пульмонологія» здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен оволодіти наступними **компетентностями**:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

СК 06. Здатність за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.

3. Очікувані результати навчання

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни «Пульмонологія» здобувач повинен оволодіти наступними програмними результатами навчання (РН):

РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.

РН 10. Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.

РН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін, та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.

РН 19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня повинен:

знати:

- етіологію, патогенез, основні діагностичні ознаки, класифікацію, особливості перебігу, методи діагностики захворювань дихальної системи;
- основні симптоми та синдроми поширених захворювань дихальної системи;
- можливості до лікування, профілактики, фізичної терапії пацієнтів з пульмонологічною патологією.

вміти:

- зібрати скарги та анамнез у пацієнта, проводити співбесіди з пацієнтом, який страждає на пульмонологічну патологію за стандартною схемою опитування хворого;
- дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- використовувати результати діагностики для опису обмеження функціонування пацієнта з захворюваннями дихальної системи.

володіти: навичками визначення провідних симптомів та синдромів поширених захворювань дихальної системи, адекватно вибирати методи й інструменти оцінки/діагностики виявлених порушень, трактувати отримані результати.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сучасні стандарти та рекомендації і ведення хворих з патологією органів дихання.

Тема 1. Історія розвитку пульмонології та її стан на сучасному етапі.

Основні етапи становлення пульмонології та фтизіатрії, їх місце у внутрішній медицині. Формування сучасних поглядів на етіологію, патогенез, діагностику та лікування захворювань органів дихання на підставі принципів доказової медицини.

Тема 2. Протоколи надання допомоги хворим з патологією органів дихання, які затверджені МОЗ України.

Основні принципи формування міжнародних та національних узгоджувальних документів з надання допомоги пацієнтам із захворюваннями органів дихання. Їх вплив на ефективність діагностики, лікування та ведення пацієнтів з гострими та хронічними захворюваннями респіраторної системи.

Тема 3. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання. Їх інформативність, діагностичне значення.

Покази та протипокази для променевих методів дослідження (рентгенологічного та комп'ютерного, томографічного, ультразвукового) при діагностиці захворювань органів дихання. Діагностичне та терапевтичне значення рігидної та фібробронхоскопії. Місце спірометрії, бодіплетизмографії у діагностиці обструктивних захворювань легень. Сучасні лабораторні методи дослідження в діагностиці інфекційних, запальних, проліферативних захворювань органів дихання.

Тема 4. Основні симптоми та синдроми респіраторних захворювань. Клінічне значення синдромальної діагностики в пульмонології.

Клінічні ознаки синдромів часткового та вогнищового ущільнення легеневої тканини, накопичення рідини у плевральній порожнині, пневмотораксу, порожнини у легенях, компресійного та обтураційного ателектазів, бронхіальної обструкції, емфіземи, легеневої недостатності. Основні додаткові методи їх діагностики. Значення формулювання синдромального діагнозу у визначенні нозології.

Змістовний модуль 2. Актуальні питання сучасної пульмонології: інфекційні та обструктивні захворювання.

Тема 5. Гострі інфекційні захворювання дихальних шляхів та ЛОР органів.

Окремі нозологічні форми (грип, парагрип, респіраторно-синтиціальна вірусна інфекція, метапневмовірусна інфекція, риновірусна інфекція, коронавірусна інфекція, ТГРС – тяжкий гострий респіраторний синдром, аденовірусні інфекції): етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування, профілактика.

Тема 6. Інфекційні захворювання легень.

Визначення, патофізіологія, класифікація пневмоній. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2016). Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика» (2019). МКХ-10.

Тема 7. Негоспітальна та госпітальна пневмонія

Визначення, епідеміологія, патогенез, клінічна класифікація, групи хворих на негоспітальну пневмонію, етіологічні фактори розвитку негоспітальної пневмонії залежно від клінічної групи, діагностика, фактори ризику летального наслідку при негоспітальній пневмонії, критерії діагнозу, диференціальний діагноз при пневмоніях, Реабілітація хворих, що перенесли негоспітальну пневмонію. Експертиза працездатності.

Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація госпітальної пневмонії. Діагностика. Особливості мікробного пейзажу, клінічного перебігу та лікування ранніх та

пізніх госпітальних (нозокоміальних) пневмоній. Реабілітація хворих, що перенесли госпітальну пневмонію, експертиза працездатності. Профілактика госпітальної інфекції.

Тема 8. Аспіраційні пневмонії. Пневмонії у осіб з імунodefіцитними станами.

Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація. Вентилятор-асоційовані та вентилятор-неасоційовані пневмонії. Діагностика. Особливості клінічної картини. Визначення, епідеміологія, патогенез, етіологія, класифікація. Особливості клінічного перебігу та лікування. Клінічна фармакологія антибактеріальних засобів в лікуванні пневмоній, що перебігають на фоні імунodefіцитних станів. Прогноз, реабілітація хворих.

Тема 9. Абсцес та гангрена легень. Сепсис. Септичний шок.

Термінологія, визначення понять. Етіологія. Патогенез та патологічна анатомія. Клінічна класифікація абсцесу та гангрен легень. Клінічна картина. Діагностика та диференційна діагностика у разі деструктивних уражень легень. Патогенез основних симптомів у разі сепсису. Клінічна симптоматологія септичного стану. Поняття про поліорганну недостатність: критерії поліорганної дисфункції. Шкала Глазго. Діагностика, диференційна діагностика..

Тема 10. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ).

Етіологія та патогенез, фактори ризику розвитку ХОЗЛ. Клінічна картина. Системні прояви ХОЗЛ. Клінічні фенотики ХОЗЛ. Діагностика (рівні дослідження) та диференційна діагностика у разі ХОЗЛ. Роль дослідження ФЗД в діагностиці ХОЗЛ, визначення частково зворотної бронхіальної обструкції, стадії перебігу, оцінки ефективності лікування. Методи корекції легеневої недостатності при ХОЗЛ. Принципи оксигенотерапії. Освіта хворих на ХОЗЛ.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Сучасні стандарти та рекомендації і ведення хворих і і патологією органів дихання.												
Тема 1. Історія розвитку пульмонології та її стан на сучасному стані.	10	2		2		6						
Тема 2. Протоколи падання допомоги хворим з патологією органів дихання, які затверджені МОЗ України.	10	2		2		6						
Тема 3. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання. Їх інформативність, діагностичне значення.	12	2		2		8						
Тема 4. Основні симптоми та синдроми респіраторних захворювань. Клінічне значення	12	2		2		8						

синдромальної діагностики в пульмонології.												
Разом за змістовним модулем	44	8		8		28						
Змістовний модуль 2. Актуальні питання сучасної пульмонології: інфекційні та обструктивні захворювання												
Тема 5. Гострі інфекційні захворювання дихальних шляхів та ЛОР органів.	10	2		2		10						
Тема 6. Інфекційні захворювання легень.	10	2		2		8						
Тема 7. Негоспітальна та госпітальна пневмонія	10	2		2		8						
Тема 8. Аспіраційні пневмонії. Пневмонії у осіб з імунodefіцитними станами.	10	2		2		8						
Тема 9. Абсцес та гангрена легень. Сепсис. Септичний шок.	10	2		2		8						
Тема 10. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ).	20	2		2		10						
Разом за змістовним модулем 3	76	12		12		52						
Усього годин	120	20		20		80						

6. Теми семінарських занять

Не передбачено

7. Теми практичних занять

Не передбачено

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія пульмонології та її стан на сучасному стані.	2
2	Протоколи надання допомоги хворим з патологією органів дихання, які затверджені МОЗ України.	2
3	Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання. Їх інформативність, діагностичне значення.	2
4	Основні симптоми та синдроми респіраторних захворювань. Клінічне значення синдромальної діагностики в пульмонології.	2
5	Інфекційні захворювання легень. Загальна симптоматика вірусних інфекцій дихальних шляхів.	2
6	Інфекційні захворювання легень. Пневмонії	2
7	Негоспітальна та госпітальна пневмонія	2

8	Аспіраційні пневмонії. Пневмонії у осіб з імунodefіцитними станами.	2
9.	Абсцес та гангрена легень. Сепсис. Септичний шок.	2
10.	Бронхіальна астма. ХОЗЛ.	2
Разом		20

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасний етап розвитку пульмонології. Пріоритетні напрями.	6
2.	Тема 2. Поняття про Міжнародну класифікацію хвороб дихальної системи Х перегляду	6
3.	Тема 3. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, що застосовуються для лікування хворих з патологією органів дихання.	8
4.	Тема 4. Клінічне значення синдромальної діагностики в пульмонології.	8
5.	Тема 5. Загальна симптоматика вірусних інфекцій дихальних шляхів.	10
6.	Тема 6. Бронхоектатична хвороба, емфізема легень. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика.	8
7.	Тема 7. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика туберкульозу.	8
8.	Тема 8. Клінічні прояви туберкульозу позалегенової локалізації.	8
9.	Тема 9. Синдроми ураження плеври, основні симптоми.	8
10.	Тема 10. Особливості догляду за хворими на пульмонологічні захворювання.	10
Разом		80

10. Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання передбачають: огляд наукової літератури, підготовка рефератів, проведення наукових досліджень та індивідуальні навчально-дослідні завдання, написання тез наукових досліджень та виступи на конференціях.

11. Методи навчання.

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота;

12. Методи оцінювання.

МО1 – екзамен,
МО2 – усне або письмове опитування
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО9 – захист лабораторних робіт;

13. Засоби діагностики результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 02	Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.	РН 07	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9 МО1
ЗК 06	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН 19	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО7 МО9 МО1
СК 02	Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.	РН 07	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів	МН2 МН3 МН5 МН6	МО2 МО7 МО9
СК 04	Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями,	РН 10	Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6	МО2 МО7 МО9 МО1

	активністю та участю.	РН 11	інтервенцій НК 026:2021. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.		
СК 06	Здатність за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.	РН 10	Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності			
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ЗМ01				ЗМ02						Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	8	40	100

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для лабораторних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Основні етапи становлення пульмонології, її місце у внутрішній медицині.
2. Семіотика захворювань органів дихання. Клінічні методи діагностики.
3. Лабораторні методи діагностики захворювань органів дихання.
4. Дослідження системи зовнішнього дихання та її функцій.
5. Які основні симптоми характерні для захворювань легенів?
6. Як відбувається обмін газів у легенях? Поясніть процеси дифузії та абсорбції кисню та вуглекислого газу.
7. Які прояви та можливі причини захворювань легень?
8. Які методи діагностики застосовуються для виявлення хронічних обструктивних захворювань легенів (ХОЗЛ)?
9. Роль методів діагностики у встановленні діагнозу ХОЗЛ.
10. Що таке хронічна обструктивна хвороба легень (ХОЗЛ)? Симптоми, патогенез, клінічна картина.
11. Основні етапи прогресування ХОЗЛ.
12. Які порушення функції дихання можуть спостерігатися при хронічних захворюваннях легенів?
13. Що таке синдром обструктивного апное, гіпопное сну? Які методи діагностики та лікування використовуються для управління цим станом?
14. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика туберкульозу.
15. Які фактори ризику сприяють розвитку туберкульозу?
16. Роль куріння у розвитку захворювань легенів. Як можна підтримати пацієнтів у припиненні куріння?
17. Які основні етапи лікування туберкульозу?
18. Що таке бронхіальна астма? Основні причини та механізми розвитку астми.
19. Які методи лікування використовуються для контролю симптомів бронхіальної астми?
20. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
21. Що таке бронхіальна пневмонія? Симптоми, патогенез, клінічна картина, діагностика негоспітальної пневмонії.
22. Які основні види пневмонії та їх клінічні ознаки.
23. Основні підходи до лікування бронхіальної пневмонії.
24. Пневмонія госпітальна. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
25. Пневмонія нозокоміальна. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
26. Пневмонія аспіраційна. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
27. Пневмонія в осіб з тяжкими порушеннями імунітету (Пневмоцистна пневмонія).
28. Абсцес та гангрена легенів. Гострий абсцес легенів. Хронічний абсцес легенів.
29. Пухлини легенів. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
30. Плеврит: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
31. Вірусні інфекції дихальних шляхів. Грип: діагностика, клініка, ускладнення.
32. Гострий бронхіт: етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика.
33. Які фактори впливають на розвиток хронічного бронхіту та емфіземи?
34. Які захворювання можуть викликати дисфункцію діафрагми? Опишіть клінічні симптоми та методи лікування цього стану.
35. Гостра дихальна недостатність. Гострий респіраторний дистрес-синдром.
36. Невідкладні стани в пульмонології: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, набряк та гостре пошкодження легенів. До лікарська допомога.
37. Захворювання судин легенів: тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія, патогенез, клінічна картина.
38. Яким чином підтримувати фізичну активність у пацієнтів із захворюваннями легенів? Переваги та обмеження фізичних вправ у цих випадках.

39. Що таке пневмоконіози? Назвіть основні види цих захворювань та їхні причини. Методи профілактики та лікування.
40. Які патологічні зміни відбуваються у легенях при залізодефіцитній анемії? Як впливає лікування анемії на роботу дихальної системи?
41. Які механізми розвитку легеневої гіпертензії. Які методи діагностики та лікування використовуються для управління цим станом?
42. Як виявити та діагностувати алергічні реакції, що впливають на дихальну систему?
43. Як впливають зовнішні забруднювачі повітря на здоров'я дихальної системи? Назвіть основні шляхи захисту від негативного впливу забруднення повітря.
44. Вади розвитку органів дихання. Спадкові захворювання (кістозний фіброз (муковісцидоз) та ін.).
45. Професійні захворювання легень та захворювання легень, обумовлених дією хімічних та фізичних факторів.

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Бронхообструктивні захворювання у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування. Навчальний посібник / За ред. Фещенка Ю.І. Київ, 2015. 121с.
2. Гострий респіраторний дистрес-синдром. ГРАС, ARDS. Берлін, 2012.
3. Денесюк В. І., Денесюк О. В. Доказова внутрішня медицина. Вінниця: ДП «ДКФ», 2011. 928 с.
4. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини: Навч.-метод. посібник / За ред. В. І. Денесюка. Київ: Центр ДЗК, 2015. 152 с.
5. Легенева гіпертензія: діагностика та лікування / Асоціація хворих на легеневу гіпертензію. Київ, 2015. 49 с.
6. Практикум з основ пульмонології: навч. посібник для студ. закладів вищої освіти [спец. «Фізична терапія, ерготерапія» освітньої програми «Фізична терапія»] / І. В. Кіресєв [та ін.]. Харків : НФаУ, 2021. 61 с.
7. Скрипник І.М., Соколюк Н.Л., Гопко О.Ф. Клінічна пульмонологія : навч. посіб. ВДНЗУ «УМСА». Полтава: ТОВ « Фірма «Техсервіс», 2016. 260 с.
8. Сімейна медицина : у 5 т. Т. І: у 2 кн. Кн. 1. Хвороби органів кровообігу. Ревматичні хвороби. Хвороби органів дихання. Хвороби ендокринної системи / Є. Х. Заремба, Ю. Г. Кияк, О. О. Сергієнко та ін.; за ред. В. Г. Передерія, Є. Х. Заремби. К.: Здоров'я, 2005. 758 с.
9. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю. М. Мостового. К.: Центр ДЗК, 2015. 680 с.
10. Сучасні міжнародні рекомендації щодо діагностики хронічного обструктивного захворювання легень згідно із глобальною ініціативою з діагностики та лікування ХОЗЛ (GOLD 2011 з доповненнями GOLD 2012). Укр. тер. журнал. 2014. № 2. С. 5–9; 2014. № 3–4. С. 16–26.

Допоміжна література

1. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». Київ: Національна академія медичних наук України, 2019. 120 с.
2. Бронхіальна астма : адаптов. клініч. настанова, заснована на доказах / Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Асоц. фтизіатрів і пульмонологів України ; уклад.: Ю. І. Фещенко, Д. М. Бойко, В. К. Гаврисюк [та ін.]. Київ : НАМН України, 2019. 113 с.
3. Діагностика і лікування гострої тромбоемболії легеневої артерії / Робоча група експертів АКУ, АНКУ, АСХУ, АПУ, ААРУ. Укр. кардіол. журнал. 2016. № 2. Додаток.

4. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. Вінниця: Нова книга, 2009. Т. 1 640 с.; Т. 2. 784 с.
5. Рекомендації Американського товариства із вивчення інфекційних захворювань (IDSA) та Американського торакального товариства (ARS), 2016 р. Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря. 2017. № 2 (65). С. 37–46.
6. Рекомендації Американського торакального товариства з пневмонії, 2016 р.
7. Рекомендації Європейського товариства з бронхіальної астми. 2018.
8. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2014 року щодо ведення пацієнтів із тромбоемболією легеневої артерії. Ч. 1. Серце і судини. 2014. № 4. С. 7–14 ; Ч. 2. 2015. № 1. С. 7–14.
9. Середюк Н. М. Внутрішня медицина / За ред. Є. М. Нейко. К: Медицина, 2009. 1104 с.
10. Теслюк І. І. Клінічні стани: гострий респіраторний дистрес-синдром. Therapia. 2010. № 11 (52).
11. Фещенко Ю. І., Голубовська О. А., Гончаров К. А. та ін. Негоспітальна та госпітальна (нозокоміальна) пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна пневмонія: Методичний посібник. Київ, 2013. 122 с.
12. Фещенко Ю. І., Голубовська О. А., Гончаров К. А. та ін. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна пневмонія (проект клінічної настанови). Укр. пульмонологіч. журнал. 2014. № 4. С. 5–21.
13. Фещенко Ю. І., Лисенко Г. І. Тактика дій лікаря загальної практики — сімейної медицини при захворюваннях органів системи дихання: Методична брошура. Київ, 2012. 163 с.
14. Хронічне обструктивне захворювання легень: Рекомендації GOLD, 2017. American Journal of Respiratory and Clinical Care Medicine. 2017. Vol. 195. № 5.

19. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Відкритий освітній ресурс Empendium. <https://empendium.com/ua/>
2. The European Society for Emergency Medicine <http://www.medscape.com>
3. <https://moz.gov.ua/uk>
4. Клінічні настанови та галузеві стандарти https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії без змін і доповнень на 2025 – 2026 н.р. у зв'язку зі зміною розподілу навчального навантаження. Протокол від “ 22 ” вересня 2025 року № 9.